

This book has been published within the framework of the exhibition

UTOPIA OF EXOTIC

Curator: Andrei Crăciun (RO)

Participants: Kristoffer Ardeña (ES/PH), Tania Bruguera (CU), Lado Darakhvelidze (GE/NL), gold extra (A), Hong-An Truong (US), Yoshinori Niwa (JP), Saviana Stănescu (RO/US)

December 09, 2010 - February 27, 2011

PAVILION UNICREDIT

center for contemporary art & culture

Bucharest, Romania

Edited by Andrei Crăciun & Răzvan Ion

Content

2 Andrei Crăciun · Utopia of Exotic

8 Saviana Stănescu · Aliens with Extraordinary Skills

29 Walter Mignolo · The Communal and the Decolonial

38 Tania Bruguera · Culture as a Strategy to Survive

48 Anne Alexander · Redrawing the Political Map: Nationalism, Islamism and Socialism in the Middle East

Culture as a Strategy to Survive

by Tania Bruguera

Delivered at the seminar Modelos a Construir
"La culture comme strategie de suivre"
Organized by Maria Inés Rodríguez, March 6, 2009
Jeu de Paume, Paris, France.

Delivered at La sociedad del miedo, Pabellón de la Urgencia
curated by Jota Castro, Junio 5, 2009
53 Bienal de Venecia, Venecia, Italia.

I

I would like to focus my presentation today on the words announcing this seminar: "Culture as a Strategy to Survive." I would like to pose some questions on the idea of survival.

We speak of survival as an important element, even when its definition has more to do with a biological than with a social concept. At times, surviving is the wrong answer, the conservative answer, the answer sublimating permanence over and above the sense of living. At times surviving (or wanting to survive) is what makes us weaker, what makes us lose our intention to live, what makes us simply animals. To understand the social being, at times we should not survive.

Looking at the idea of survival from a social point of view, we could arrive at the conclusion that it is precisely the battle against this sense of stabilization that leads to our social advance. It is the reaction to the presence of death (or its equivalent: social inertia) that makes (what defines) the type of social subject we are. Therefore, the question for me is rather: what do we do after we have survived? For how long should we survive? And the most important one for me: why survive? All these questions have to do with responsibility.

The word strategy also implies a fragile situation, a short-term solution, a transitory state of affairs. We could say that since art has a socially limited function, a representation is not the presentation of solutions, but always a temporary diversion.

The responsibility of culture is not to be found in offering survival strategies, but in giving survival a sense. Culture as a social tool should make us do something about fear and the wish to begin anew. Because surviving is a process of erasure, a process of destabilization of values, a process where we define what social aspect is important for us and which are those we will give priority to. Survival is a process in which abstract thinking becomes corporeal.

Confining ourselves to the world of art, we could say that there are two types of art: which is interested in representation - we could say it is the art of those interested in being narrators - and that interested in "putting into practice," in the implementation of ideas - that of those interested in doing. The former is more interested in keeping archives and developing resources in a protected environment set aside for observation. That is why I am more interested in talking from the second position, because it is more committed to a political relationship and more within the discourse of reality.

II

The politicization of survival

I would like to quote some words from the presentation we just heard by Lisette Lagnado, when she asks: "May an exhibition today establish a place belonging to politics, as factories, streets or the University do?"

I believe that it is not only possible, but it is the challenge of art today. I believe there are structural elements belonging to this search:

1. the idea of a contextual art,
2. the idea of a useful art,
3. the need to change the times of art consumption,
4. the building of a new role for the spectator,
5. and the need to forget the idea that art is eternal.

Artists frequently say they talk for others. The old idea of artists lending their voices to those who have no voice, but as we well know, this is problematic. We

should give the privileged space of artists to the others, to those without a social space, because these are not times to talk, or to say. Art already finds much competition in the new media (Internet, SMS, and so on). These are times to do, to transform words into action, from a resource of information and observation to a resource where social tools are created. Artists must yield their space, a space of social privilege, because it is a space where we can reimagine and then rebuild a power relationships: a space putting forward tools that may be transported to the real world.

Political art, the art that wants to be in a political place/site, must also think not in working for others or because of others, but in making a work made by others: work in which they are the material, the topic, the spectator and the documentation, where everything is one and the same thing, an activity where thinking and doing are a unity.

That is why artists should also redefine our role and our form of putting into practice our knowledge about the visualization of thinking.

What I find important is also the need to change the consumption concepts linked to art (especially now that we are living the collapse of the capitalist field) and I am referring to the aspects of its production, presentation and acquisition. Political art has the opportunity not just to suggest a different way of building relation models among objects (which is something rather falling in the sphere of action of capitalism) but also of suggesting relationship models with ethics.

More than in an art made in politics, I am interested in a politically made art, suggesting new structures of power activation, where equality (equity) is a constant and continuous bargain, an art establishing mobile structures of observation, because it is true that we make works of art that speak of the here and now, but they are made with observation structures mostly belonging to the 19th century with all the political and class implications stemming from this.

Artists should dilute in their roles, should establish the level and conditions of self-sabotage with which they will work.

III

Artists should self-sabotage

The way in which artists should survive is by losing our memory, not considering the work we have done as accumulated capital; we should be ready to lose our individual history at any moment.

The audience should also stop being protected. The world of art, with all its institutions, has become a place that concentrates on protecting the audience (because of an interest in educating it or the intention of entertaining it).

Artists should self-sabotage within the expectations we have created with our work. We should do likewise with the expectations of previously designed ca-

reers in which it seems that artists are rather small corporation managers, demonstrating the productive capacity (the productivity) of concepts linked with the conception of a capitalist society and not as a new idea of society, a society that may not yet exist, a society we intend to debate.

Artists should self-sabotage in our relationship with others in the world of art by not pleasing them, and especially not pleasing institutions.

Artists should self-sabotage by quitting our work, by leaving our comfortable positions and looking for a difficult sites, one that we do not understand, leave doing design aside and live.

IV

Ephemera as a way of surviving in others

Works of social art should use social time and spectators should leave aside being spectators and become social beings to "see" (it could also be said "to be in") the work. Curators should also transform, because political art should deal with ethics and to value this discourse, we should leave the representational world and enter the world of power relationships. Then, aesthetics would rather be the effectiveness of these relationships and beauty would be seen as the moments in which these utopias materialize.

The idea, I might say the pressure, that as artists we have to do things that will make us survive is something we should reject, because it conditions the ideas of art as archive, as an index, and not art as a contextual answer, as an answer to the present moment.

Political art should stop using references and start creating references.

Artists should stop and start from scratch, from a place that is not self-nostalgic, a site where all our insecurities are present, an insecure place, a place that is not self-important, a place where art is not an important concept. Art should be a concept appearing later, after the fact, not an a priori decision.

Cultura ca strategie de supraviețuire

de Tania Bruguera

Tania Bruguera, *Tattlin Whisper # 6 (Havana version)*, 2009, videostill, medium: Behavior art, materials: Stage, podium, microphones, one loudspeaker inside and one loudspeaker outside of the building, two persons dressed on a military outfit, white dove, one minute free of censorship per speaker, 200 disposable cameras with flash. Courtesy of the artist.

Conferință în cadrul seminarului *Modelos a Construir* "La culture comme strategie de suvivre", organizat de Maria Inés Rodríguez, 6 martie 2009, Jeu de Paume, Paris, Franța.

Conferință susținută la *La sociedad del miedo*, Pabellón de la Urgencia curatoriati de Jota Castro, Junio 5, 2009, 53 Bienal de Venecia, Venecia, Italia.

I

Aș dori să îmi concentrez prezentarea de azi pe tema acestui seminar: "Cultura ca strategie de supraviețuire". Aș dori să ridic întrebări pe tema supraviețuirii.

Vorbim despre supraviețuire ca element vital, chiar dacă prin definiție este mai mult un concept biologic decât unul social. Sunt momente, uneori, când supraviețuirea este răspunsul greșit, conservator, în măsură să sublimeze starea de permanent dincolo de sensul vieții. Alteleori a supraviețui, sau a-ți dori să supraviețuiești, este ceea ce ne face să fim mai slabi, să ne pierdem pofta de viață, să fim simple animale. Pentru a înțelege ființa socială, sunt momente când n-ar trebui să supraviețuim.

Privind ideea de supraviețuire din perspectivă socială, am putea ajunge la concluzia că ceea ce conduce la progres social este tocmai lupta împotriva sentimentului de stabilizare. Este reacția împotriva prezenței morții, sau al echivalentului său: inerția socială. Este cea ce ne definește ca subiecți sociali. Astfel, întrebarea se pune mai degrabă: ce facem după ce supraviețuim? Pentru cât timp ar trebui să supraviețuim? Și cea mai importantă pentru mine: de ce să supraviețuim? Toate aceste întrebări au legătură cu responsabilitatea.

Cuvântul strategie implică de asemenea o situație fragilă, o soluție limitată, o temporară stare de fapt. Putem spune că de când arta are o funcțiune restrânsă social, reprezentarea ei nu este o prezentare de soluții, ci întotdeauna o diversivune temporară.

Responsabilitatea culturii nu se regăsește în oferta de strategii de supraviețuire, ci în a găsi un sens în supraviețuire. Cultura ca instrument social ar trebui să ne ajute să facem ceva în privința fricii și dorinței de a o lua de la zero. Pentru că supraviețuirea este un proces de ștergere, de destabilizare a valorilor, un proces prin care ne dăm seama ce aspect social este mai important pentru noi și care sunt acele lucrări cărora le vom da prioritate. Supraviețuirea este un proces prin care gândirea abstractă se materializează.

Restrângându-ne la lumea artei, am putea spune că sunt două tipuri de artă: una interesată în reprezentare, arta celor interesați să fie povestitori, și cea interesată să "pună în practică", să implementeze idei, a celor interesați să acționeze. Primii sunt interesați să arhiveze și să dezvolte resurse într-un mediu protejat, desprins de observație. De aceea vreau să vă vorbesc de pe a doua poziție, pentru că este una mai dedicată politicului și mai ancorată în discursul realității.

II

Politizarea supraviețuirii

Aș dori să citez pe Lisette Lagnado, care se întreba: Ar putea astăzi o expoziție să instituie un spațiu "aparținând politicului, așa cum se întâmplă cu fabricile, strada, sau Universitatea?"

Cred nu doar că ar fi posibil, dar este chiar provocarea majoră a producției artistice de astăzi, să facă asta. Cred că acestea sunt elemente constitutive ale acestei căutări:

1. ideea de artă contextuală
2. ideea de artă utilă
3. nevoia de a schimba vremurile consumului de artă
4. construirea unui rol nou pentru spectator
5. nevoia de a uita ideea cum că arta este nemuritoare

Artiștii adeseori spun că vorbesc în numele altora. Vechiul concept conform

căruia artiștii își împrumută vocea pentru cei care nu au glas, este, după cum bine știm, problematic. Ar trebui să oferim celorlalți spațiul privilegiat al artiștilor, celor fără un spațiu social, pentru că acestea nu mai sunt vremuri în care să vorbești, sau să rostești. Artă își are deja o competiție dură în new media (internet, SMS, etc). Sunt vremuri pentru a face, pentru a transforma cuvintele în acțiuni, din resurse de informare și observare în resurse pentru creerea de instrumente sociale. Artiștii trebuie să predea spațiul lor, un spațiu privilegiat din punct de vedere social, pentru că este un loc unde ne putem reforma, reimagina, și unde să reconstruim relaționarea cu puterea: un spațiu care să ofere uneltele viitoare care, poate, vor fi proiectate în lumea reală.

Artă politică, artă care se vrea a fi într-un spațiu politic, nu trebuie să se gândească la a lucra pentru ceilalți sau datorită lor, ci la a realiza o lucrare creată de alții: lucrare în care ei sunt materialul, subiectul, spectatorul și documentația, unde totul este unul și același lucru, o activitate în care gândirea și acțiunea să fie unitare.

De ceea ce artiștii ar trebui să ne redefească rolul și forma de punere în practică a cunoștințelor și vizualizarea gândirii.

Ceea ce mai găsim important este nevoia de a schimba concepția asupra consumului în legătură cu arta, mai ales acum când trăim prăbușirea domeniului capitalist și prin asta mă refer la aspectele legate de producție, prezentare și achiziție. Artă politică nu are doar ocazia să sugereze un nou mod de constituire a modelelor relaționale între obiecte, ceea ce intră mai mult în sfera de acțiune a capitalismului, ci să sugereze modele relaționale cu etica.

Sunt interesată de artă implicată politic, mai mult decât cea din politic, de cea propunând noi structuri de activare a puterii, unde egalitatea, echitatea, este în constantă și continuă negociere, o artă care instituie structuri flexibile de observație, pentru că este adevărat că facem lucrări de artă care vorbesc despre aici și acum, dar sunt făcute cu metode de observație care încă aparțin secolului 19 cu toate implicațiile politice și de clasă care rezultă din aceasta.

Artiștii ar trebui să își modereze, reducă, dilueze rolul, ar trebui să își stabilească nivelul și condițiile de auto-sabotaj cu care să lucreze.

III

Artiștii ar trebui să se auto-saboteze

Felul în care artiștii ar trebui să supraviețuiască este prin pierderea memoriei, neluând în considerare ceea ce s-a făcut până acum asemenea unui capital acumulat, ci fiind pregătiți să ne pierdem propria istorie în orice clipă.

Publicul nu ar mai trebui să fie protejat. Lumea artei, cu toate instituțiile sale, a devenit un loc care se concentrează pe protejarea spectatorilor, în interesul de a îi educa sau distra.

Artiștii ar trebui să se auto-saboteze în așteptările pe care le-am creat prin munca

noastră. Ar trebui să facem la fel cu așteptările proiectelor de carieră, anterioare, în care artiștii par mai degrabă directori de mici corporații, demonstrând capacitatea de producție, productivitatea conceptelor în legătură cu conceperea societății capitaliste, și nu cu noua idee de societate, una care poate nu mai există, o societate pe care dorim să o supunem dezbaterii.

Artiștii ar trebui să se auto-saboteze în relație cu ceilalți din lumea artei, să nu facă pe plac spectatorilor și, în special, să nu facă pe plac instituțiilor.

Artiștii ar trebui să se auto-saboteze prin a renunța la munca noastră, părăsind confortul și căutând poziții dificile, pe care noi nu le înțelegem, lăsând la o parte designul, și trăind real.

IV

Efemeritatea ca mod de supraviețuire în ceilalți

Lucrările de artă socială ar trebui să facă uz de timpul social și spectatorii să uite să fie spectatori și să devină ființe sociale pentru a putea "privi", pentru "a fi înăuntrul" lucrării. Curatorii ar trebui de asemenea să se transforme, pentru că arta politică ar trebui să se ocupe de etică și pentru a cântări acest discurs, e nevoie să părăsim lumea reprezentățională și să intrăm în cea a relațiilor cu puterea. Apoi, estetica ar fi mai degrabă eficacitatea acestor relații, și frumosul ar apărea în momentele de materializare al acestor utopii.

Ideea, aș putea spune presiunea, că trebuie să facem lucruri, ca artiști, care să ne mijlocească supraviețuirea, este ceva ce ar trebui respins, pentru că va condiționa ideea de artă ca arhivă, ca index, și nu pe cea de artă ca răspuns contextual la momentul prezent.

Arta politică ar trebui să înceteze să se folosească de referințe și să înceapă să le creeze.

Artiștii ar trebui să se oprească și să o ia de la zero, dintr-un punct lipsit de auto-nostalgie, loc unde toate nesiguranțele noastre sunt prezente, un loc nesigur, fără auto-importanță, un loc unde arta nu este conceptul principal. Arta ar trebui să fie ceea ce decurge ulterior, după înfăptuire, nu a priori înfăptuirii.

Traducere în limba română de Ana Dabija.